de schaduw? Is het angst, afwijzing, jaloezie? Wat heb je meegemaakt dat pijn deed en dat is gebundeld in die schaduw?' We schrijven het allemaal in een kladblok.
'Vreugde, woede, angst en verdriet zijn de kernemoties,' predikt Harry. 'Omdat we bang zijn om die emoties te voelen bedekken we ze door bijvoorbeeld hard te werken, door veel te eten, of te sporten, porno te kijken, drugs te gebruiken, te gokken, alcohol te drinken enzovoorts. Maar als je door een negatieve emotie heen breekt, kom je altijd bij vreugde uit.'

HET ÉCHTE WERK

En dan is het tijd voor het échte werk. In kleine groepen gaan we naar verschillende locaties. Mijn groep bestaat uit acht mannen en vier begeleiders. We staan op de derde etage, bij de slaapvertrekken. 'De bedoeling is dat je één voor één in de kring vertelt wat er in je schaduw zit,' legt staflid Sonny uit. Al snel blijkt dat de begeleiders elkaar in de oren fluisteren hoe de confrontatie met de schaduw het beste kan worden opgezocht. Timo moet opstaan tegen zijn vader die hem altijd voor schut heeft gezet toen hij met het Leger des Heils op de markt muziek ging maken. Hij zit op zijn knieën voor een opgerolde matras. Hij scheldt en tiert en slaat daarna met een tennisracket op de matras in tot hij niet meer kan.
Randy neemt het stokje over en moet het jongetje zien te wurgen dat hem op de middelbare school uitschold voor 'mietje'. Aaron moet daarna zijn broer de waarheid vertellen, omdat die hem vroeger op zijn knieën heeft gedwongen om hem te pijpen en hem vervolgens in zijn mond plaste.
Rufus moet de confrontatie opzoeken met zijn broer die hem altijd het leven zuur heeft gemaakt, maar hij zegt: 'Ik wil niet met hem in discussie gaan want dat heeft geen zin.' Sonny en begeleider Toni praten net zo lang op hem in tot hij toegeeft. 'Juist, Rufus. Sla hem, hij moet dood.' Sonny legt een ballon op de grond. 'Dat is zijn hoofd, trap er maar op.' De ballon knalt, Rufus zucht. Hij is kapot.

Hilarisch is de therapie die voor Lennart uit Antwerpen wordt bekokstoofd. 'Mijn ouders hadden al vijf jongetjes,' vertelt hij schoorvoetend. 'Ze wilden nu wel eens een meisje, maar ik werd het.' Toni en Sonny bedenken dat hij opnieuw geboren moet worden. Daartoe opgedragen wijst hij mij aan als moeder en Randy als vader. Toni drapeert twee doeken over een stoel. Wij als 'ouders' gaan ervoor zitten. De andere mannen moeten voor ons op handen en voeten zitten en vormen zo het geboortekanaal. We krijgen een gordijn om Lennart in op te vangen als hij eruit komt. Toni draagt mij op om als moeder 'oh, het is een jongetje en we zijn er zo blij mee!' te roepen.
Dan komt Lennart aangelopen met Sonny. Ze zijn allebei poedelnaakt,

Geblinddoekt horen we de stafleden woorden roepen als slet, hoer, moeder en diva

zodat Lennart zich niet alleen hoeft te voelen. Hij gaat aan het begin van het 'geboortekanaal' staan. 'Maak persgeluiden,' fluistert Toni in mijn oor. Ik kreun en steun erop los.
'Je ziet het hoofdje al,' souffleert Toni.
'Ik zie het hoofdje al,' zeg ik verbaasd. 'Wat zou het zijn? O, het is een jongetje! En wat zijn we blij met hem, hè pa?!'
Lennart krijgt plotseling een hoestaanval, waarna zijn gekuch langzaam verandert in zacht snikken. Als hij bijkomt, vraagt Sonny: 'Hoe voel je je?' Lennart beweert dat het fijn was en dat hij vooral geraakt werd door de warmte en liefde die hij voelde.

SCHELDKANNONADE

Nu is er ook voor mij geen ontkomen meer aan. Ik moet terugdenken aan wat ik bedacht heb als mijn schaduw: hoe ik gepest werd op de basisschool. Toni vraagt waar ik verdriet voel, legt zijn hand op mijn middenrif en vraagt of ik mijn ogen wil sluiten. Daarna volgt dezelfde scheldkannonade als weleer. Al snel stromen de tranen over mijn wangen en begin ik te hijgen. 'Goed zo, goed